

บทที่ 4

นโยบายและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขการลักลอบเข้าเมือง

4.1 นโยบายและมาตรการของรัฐบาลไทยในการปฏิบัติต่อชนกลุ่มน้อย

ผู้ลักลอบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าที่เข้ามาก่อนวันที่ 9 มีนาคม 2519 เรียกว่าผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ส่วนผู้เข้ามาหลังวันที่ 9 มีนาคม 2519 ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจและต้องการตั้งหลักแหล่งถาวรในประเทศไทย เป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ต้องดำเนินการทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองและส่งตัวกลับออกไปตามบริเวณหรือช่องทางที่เข้ามา ส่วนผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า นั้น ทางราชการได้ควบคุมโดยออกบัตรประจำตัวผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า โดยผู้ว่าราชการจังหวัด

แต่เนื่องด้วยผู้ลักลอบเข้าเมืองสัญชาติพม่าได้ลักลอบเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2535 ผ่อนผันให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าที่เข้ามาเมืองไทยหลังจากวันที่ 19 มีนาคม 2519 ตั้งหลักแหล่งในประเทศไทยและมีชื่อในทะเบียนประวัติไว้แล้วจำนวน 100,356 คน สามารถพักอยู่ในราชอาณาจักรได้เป็นการชั่วคราว ภายในเขตอำเภอท้องที่ต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในบัตร ดังนี้

1. จังหวัดเชียงราย ในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สรวย และกิ่งอำเภอแม่ฟ้าหลวง
2. จังหวัดตาก ในพื้นที่อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด
3. จังหวัดกาญจนบุรี ในพื้นที่อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอสังขละบุรี อำเภอไทรโยค และอำเภอทองผาภูมิ
4. จังหวัดระนอง ในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอกะเปอร์ และอำเภอละอุ่น
5. จังหวัดเชียงใหม่ ในพื้นที่อำเภอแม่สาย อำเภอฝาง อำเภอเชียงดาว และอำเภอเวียงแหง
6. จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอสบเมย อำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอปางมะผ้า
7. จังหวัดราชบุรี ในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอโพธาราม และอำเภอสวนผึ้ง
8. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอทับสะแก และอำเภอบางสะพาน
9. จังหวัดชุมพร ในพื้นที่อำเภอท่าแซะ

4.2 ระเบียบการผ่อนผันการจ้างแรงงานผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า

กระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบการผ่อนผันการจ้างแรงงานผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 2 พฤษภาคม 2535 มีสาระสำคัญ ดังนี้

4.1.2 พื้นที่ดำเนินการผ่อนผันการจ้างแรงงานในระยะแรกให้ดำเนินการใน 4 จังหวัดก่อน ได้แก่ เชียงราย ตาก กาญจนบุรี และระนอง ในระยะต่อไปดำเนินการในพื้นที่ควบคุมที่เหลืออีก 5 จังหวัด คือ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร

4.1.3 คุณสมบัติ ประกอบด้วย

- 1) เป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าเดินทางเข้าประเทศไทยหลังวันที่ 9 มีนาคม 2519
- 2) เป็นผู้ที่กรมการปกครองได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าไว้แล้ว
- 3) ให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าสามารถทำงานได้เฉพาะในพื้นที่อำเภอและกิ่งอำเภอที่ระบุไว้ในบัตรของตนเท่านั้น

4.2.3 ขั้นตอนการขอจ้างแรงงานประกอบด้วยขั้นตอนการประกันตัวผู้หลบหนีเข้าเมืองเพื่อขอใบอนุญาตทำงานและขั้นตอนการขอใบอนุญาตทำงาน

เมื่อพิจารณาถึงนโยบาย มาตรการ มติคณะรัฐมนตรี ที่ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการต่อผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมืองของคนสัญชาติพม่าแล้ว ในระยะแรกทางราชการมีเป้าหมายในการสกัดกั้นการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและหามาตรการในการควบคุมไม่ให้บุคคลเหล่านี้สร้างปัญหาที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ แต่ในขณะเดียวกันภาคเอกชนในจังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกับพม่าได้เรียกร้องให้มีการผ่อนปรนการใช้แรงงานพม่า เพื่อสนองต่อการขาดแคลนแรงงาน ประกอบกับสภาวะเศรษฐกิจในประเทศไทยช่วงนั้นมีการเจริญเติบโตอย่างสูง โดยเฉพาะการก่อสร้างมีความต้องการแรงงานจำนวนมาก และราคาถูกเพื่อใช้ในภาคการก่อสร้าง การประมง และโรงงานอุตสาหกรรม ที่ต้องใช้แรงงานจำนวนมาก จึงมีการลักลอบขนแรงงานจากพม่าเข้าสู่ประเทศไทย ตามจังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกัน เช่น ระนอง ตาก กาญจนบุรี เชียงราย ดังนั้น ทางราชการจึงได้มีการผ่อนปรนให้มีการใช้แรงงานบุคคลสัญชาติพม่าได้ในบางจังหวัด แต่นโยบายการผ่อนปรนไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากการดำเนินการสำรวจจัดทำทะเบียนบัตรล่าช้า และไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการที่มีแรงงานพม่าอยู่ เนื่องจากเสียค่าใช้จ่ายสูง ไม่ต่ำกว่า 8,000 บาท ต่อแรงงาน 1 คน และเสียเวลาในการทำงานตลอดจนการประชาสัมพันธ์ของรัฐบาลทางสื่อมวลชนไม่ทั่วถึง นอกจากนี้สาเหตุจากการผ่อนปรนให้สามารถ

ทำงานได้ใน 4 จังหวัดชายแดน ได้แก่ ระนอง ตาก กาญจนบุรี และเชียงใหม่ กลับกลายเป็นจุดให้แรงงานพม่าหลังไหลเข้ามามากขึ้น และใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการกระจายไปทำงานยังจังหวัดต่างๆ เกือบทั่วประเทศไทยเฉพาะในจังหวัดที่ได้รับค่าจ้างสูงกว่าจังหวัดชายแดนที่ผ่อนผันให้ทำงาน นอกจากนี้ในส่วนของภาคเอกชนได้กดดันเรียกร้องให้รัฐบาลผ่อนปรนให้มีการใช้แรงงานต่างชาติได้ โดยให้เหตุผลว่าขาดแคลนแรงงานประเภทใช้ฝีมือ เช่น สมาคมประมงแจ้งว่า ขาดแคลน 106,355 คน สมาคมสวนยาง ขาดแคลน 100,000 คน สมาคมขนส่งสินค้า ขาดแคลน 30,000 คน อุตสาหกรรมรองเท้า ขาดแคลน 2,500-30,000 คน อุตสาหกรรมสัตว์ ขาดแคลน 200,000 คน และอุตสาหกรรมก่อสร้างขาดแคลนจำนวนมาก¹⁹

จากสาเหตุการขาดแคลนแรงงานของภาคเอกชนและมาตรการการผ่อนปรนของรัฐบาล จึงทำให้มีแรงงานผิดกฎหมายลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทยจำนวนมาก โดยเฉพาะตัวบุคคลสัญชาติพม่ามีการลักลอบขนส่งแรงงานพม่าส่งเข้าไปทำงานตามจังหวัดต่างๆ รวมทั้งกรุงเทพฯ จำนวนมาก จนไม่สามารถควบคุมได้ จากตัวเลขประมาณการของกระทรวงแรงงาน ปรากฏว่ามีแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายนับถึงกลางปี 2539 มีประมาณ 700,000 คน เป็นคนสัญชาติพม่าประมาณ 640,000 คน ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นในสมัยรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและแรงงานเถื่อนที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงจึงมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2539, วันที่ 2 กรกฎาคม 2539, วันที่ 16 กรกฎาคม 2539 และวันที่ 6 สิงหาคม 2539 จัดระบบควบคุมแรงงานต่างชาติใหม่

4.3 คณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของนายบรรหาร ศิลปอาชา

ได้มีมติให้ความเห็นชอบในการแก้ไขปัญหาแรงงานผู้หลบหนีเข้าเมืองได้แก่มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 25 มิถุนายน 2539 มติคณะรัฐมนตรี 2 กรกฎาคม 16 กรกฎาคม และ 15 สิงหาคม 2539 สรุปได้ ดังนี้

ให้มีการจัดระบบควบคุมแรงงานต่างชาติที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยผ่อนผันให้ใช้แรงงานเหล่านี้ได้ในพื้นที่ที่ขาดแคลน จำนวน 43 จังหวัด ดังนี้

สัญชาติที่ผ่อนผันให้ทำงาน คือ พม่า ลาว กัมพูชา ที่ทำงานอยู่ก่อนมติคณะรัฐมนตรีนี้
อาชีพที่ผ่อนผันให้ทำงานได้ คือ กรรมกร

¹⁹ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, แถลงการณ์เรื่องการแก้ไขปัญหาลูกจ้างต่างชาติเข้าเมืองและทำงานผิดกฎหมาย วันที่ 23 กรกฎาคม 2539.

ประเภทอุตสาหกรรมที่อนุญาตให้ทำงาน ได้แก่

- 1) กิจการเกษตร
- 2) กิจการประมงทะเล
- 3) กิจการงานต่อเนื่องจากประมงทะเล ได้แก่ แพลลา แพกุ้ง คัดเลือก แยกประเภท ทำความสะอาดสัตว์น้ำที่ได้จากการประมงทะเล
- 4) กิจการก่อสร้าง
- 5) กิจการเหมืองแร่ ถ่านหิน
- 6) กิจการขนส่งและขนถ่ายสินค้าทางน้ำ
- 7) กิจการอุตสาหกรรมการผลิตบางประเภท ประกอบด้วย กิจการผลิตกะปิ กิจการผลิตน้ำปลา กิจการอบและบ่มยาสูบ กิจการตากมันสำปะหลัง กิจการเก็บผลผลิต การเกษตรในไซโล กิจการเก็บสินค้าในโกดัง กิจการแกะกุ้ง กิจการทำปลาเค็มปลาหวาน กิจการทำปลาแล่นเนื้อ กิจการทำหมึกตากแห้ง กิจการทำหมึกถลอก กิจการทำนาเกลือ กิจการโรงเลื่อย กิจการโรงไม้หิน กิจการโรงสีข้าว กิจการโรงงานทำโลง กิจการโรงงานทำอิฐ
- 8) งานรับใช้ในบ้าน
- 9) กิจการอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ให้อยู่ในข้อเสนอของคณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าวและความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ตามมาตรา 24 แห่ง พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 ตามความเหมาะสม

พื้นที่ที่อนุญาตให้ทำงาน จำนวน 43 จังหวัด คือ เชียงราย แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ปัตตานี นราธิวาส สตูล ตรัง พังงา กระบี่ ภูเก็ต ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ตราด กรุงเทพฯ ลพบุรี สุพรรณบุรี นครสวรรค์ กำแพงเพชร นครปฐม นครราชสีมา พระนครศรีอยุธยา พิษณุโลก อุทัยธานี ขอนแก่น ปทุมธานี สระบุรี และ ลำพูน

จังหวัดอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของ 3 หน่วยงาน คือ กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ ร่วมกันพิจารณา กำหนดความเหมาะสม

ระยะเวลาอนุญาตให้ทำงานได้ครั้งละ 1 ปี รวมแล้วไม่เกิน 2 ปี โดยมีเงื่อนไขดังนี้

- 1) นายจ้างต้องจ่ายค่าประกันตัวแรงงานต่างชาติ รายละ 1,000 บาท
- 2) แรงงานต่างชาติต้องจ่ายค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการทำงานตามที่กฎหมายกำหนด
- 3) เกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน ค่าธรรมเนียม 500 บาท
- 4) 6 เดือนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 1 ปี ค่าธรรมเนียม 1,000 บาท
- 5) กิจการขนถ่ายสินค้าทางน้ำ ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่กรมการจัดหางานและกรมตำรวจร่วมกันกำหนดขึ้นเป็นการเฉพาะ เนื่องจากมีลักษณะการจ้างงานไม่ต่อเนื่องเหมือนกิจการอื่นๆ
- 6) ช่วงระยะเวลาการอนุญาต จำนวน 90 วัน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2539 ถึงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2539 หากไม่แล้วเสร็จขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกิน 90 วัน

มติ คณะรัฐมนตรีฉบับนี้จึงวัตถุประสงค์ค่อนข้างชัดเจนว่าต้องการควบคุมและจัดระเบียบแรงงานคนต่างชาติที่ลักลอบเข้ามาทำงานผิดกฎหมายและต้องการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานไปด้วยพร้อมๆ กันแต่กลับทำให้มีการลักลอบการนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรมากขึ้น จากสถิติข้อมูลของศูนย์ควบคุมแรงงานต่างชาติ กรมการจัดหางานนับถึงวันที่ 7 มีนาคม 2540 มีแรงงานต่างชาติมารายงานตัวทั้งสิ้น 340,819 คน ออกใบอนุญาตทำงาน 288,511 คน ไม่ได้มายื่นใบอนุญาตกว่า 50,000 คน คาดว่าในส่วนี้ น่าจะมีการเคลื่อนย้ายออกนอกพื้นที่หลังจากที่ได้แจ้งหรือรายงานตัวกับสำนักตรวจคนเข้าเมืองแรงงานที่รายงานตัวเป็นชาวพม่า 246,679 คน²⁰ จากตัวเลขดังกล่าวแสดงว่ามีคนสัญชาติพม่าลักลอบเข้ามาในราชอาณาจักรมากขึ้น แม้ว่าทางราชการจะกำหนดมาตรการต่างๆ ในการควบคุม มีการกำหนดโทษผู้ลักลอบจ้างแรงงานต่างด้าว แต่ไม่สามารถควบคุมได้ ตัวเลขล่าสุดเมื่อสิ้นปี พ.ศ.2540 มีคนต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทยทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย รวมประมาณ 1.065 ล้านคน แยกเป็น

1. คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและได้รับใบอนุญาตทำงานตลอดชีพ ส่งเสริมการลงทุนและใบอนุญาตทำงานเป็นการชั่วคราว มีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี มีจำนวนรวม 78,045 คน

²⁰ กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, "ความซับซ้อนและความสับสนเรื่องคนข้ามชาติในประเทศไทย". รายงานการวิจัยเสนอในการสัมมนาระดับชาติ เรื่อง ทางเลือกนโยบาย การนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย, สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล หน้า 68

2. คนพม่า ลาว กัมพูชา ที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย แต่ได้รับการผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรีให้ลงทะเบียนและได้รับใบอนุญาตทำงานชั่วคราว 1 ปี ซึ่งใบอนุญาตสามารถต่ออายุได้ แต่รวมเวลาต้องไม่เกิน 2 ปี มีจำนวน 172,382 คน

3. คนพม่า ลาว กัมพูชา และชนชาติอื่นๆ ที่ลักลอบทำงานอยู่มีจำนวนประมาณ 0.805 ล้านคน²¹

ปัญหาการเข้ามาลักลอบทำงานของแรงงานต่างชาติดังกล่าวเป็นการแย่งงานของคนไทยซึ่งส่วนใหญ่ยังคงงานเป็นจำนวนมาก ประจวบกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศหลังการแตกของเศรษฐกิจฟองสบู่ รัฐบาลของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศให้ค่าเงินบาทลอยตัว เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2540 ทำให้ภาระหนี้ของประเทศเพิ่มมากขึ้น ภาคเอกชนบริษัทก่อสร้าง ด้านอสังหาริมทรัพย์ล้มละลาย ตลาดหุ้นมีแต่ทรุด เนื่องจากต่างประเทศถอนเงินทุนออกไป ฯลฯ จากสภาพดังกล่าวทำให้คนไทยว่างงานมากขึ้น แรงงานมีการเคลื่อนไหวกลับบ้านเพื่อกลับไปทำงานภาคการเกษตรอย่างเดิมหรือไม่ก็หางานทำไม่ได้ คณะรัฐบาลในชุดต่อมาโดยนายชวน หลีกภัย และนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้กำหนดมาตรการแก้ไขแรงงานต่างด้าว โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2540 เห็นชอบในมาตรการแก้ไขแรงงานต่างด้าว สรุปได้จากเอกสารประกอบการประชุมของคณะกรรมการบรรเทาปัญหาการว่างงาน การจัดหางาน ได้ดังนี้

1. เป้าหมายการปฏิบัติควบคุมแรงงานต่างด้าว โดยการจำกัดปริมาณพื้นที่และอาชีพอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ทั้งนี้ แรงงานต่างด้าวที่ลักลอบทำงานอยู่จะถูกผลักดันออกจากโรงงานและสถานประกอบการประมาณ 150,000 คน

2. ผลสำเร็จของเป้าหมาย ได้แก่ การผลักดันแรงงานของผู้ลักลอบทำงาน 150,000 คน ภายใน 12 เดือน

3. มาตรการ ได้แก่

3.1 การทดแทนแรงงานต่างด้าวด้วยแรงงานไทย กรณีคนพม่า กัมพูชา ลาว ที่มีใบอนุญาตทำงานชั่วคราวให้ประสานงานระหว่างจังหวัดและพื้นที่ต่างๆ เพื่อเตรียมแรงงานไทยขาดแคลน แรงงานเหล่านี้ที่ได้รับการผ่อนผันให้รับใบอนุญาตทำงานชั่วคราวปีแรกและใบอนุญาตทำงานชั่วคราวดังกล่าวจะหมดอายุระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน 2541 และไม่ขอใบอนุญาต

²¹ เอกสารประกอบการประชุมของคณะกรรมการบรรเทาปัญหาการว่างงานของกรมการจัดหางาน สำนักงานจัดหางาน จังหวัดแม่ฮ่องสอน.

ทำงานชั่วคราวให้แก่แรงงานเหล่านี้ที่ได้รับการผ่อนผันให้ทำงานชั่วคราวครบปี เฉพาะส่วนที่มีผู้ว่างงานพร้อมเข้าทำงานทดแทน

3.2 กรณีทดแทนคนพม่า ลาว กัมพูชา ที่ลักลอบทำงานให้ประสานงานระหว่างจังหวัดและเขตพื้นที่ต่างๆ เพื่อดำเนินการสรรหาผู้ว่างงานคนไทยเข้าทำงานทดแทนคนพม่า ลาว กัมพูชา ที่ลักลอบเข้าทำงานต้องถูกผลักดันออกจากโรงงาน สถานประกอบการต่างๆ และไม่รับจดทะเบียนใบอนุญาตทำงานชั่วคราวให้แก่แรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

4. การพัฒนาระบบควบคุมแรงงานต่างด้าว

4.1 กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยหลักในการสกัดกั้นจับกุมแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การจัดตั้งศูนย์รอการส่งกลับในพื้นที่ชายแดน การผลักดันแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบทำงานและควรมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522

4.2 การเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านในการรับแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายซึ่งต้องถูกผลักดันออกจากโรงงาน สมควรให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานหลักปฏิบัติและเพื่อเป็นการผ่อนปรนอาจจะกำหนดให้จังหวัดชายแดนบางจังหวัดเป็นเขตจ้างงานพิเศษได้

5. การปฏิบัติงานตามมาตรการแก้ไขแรงงานต่างด้าวมิอนุกรรมการรับผิดชอบ คือ รองนายกรัฐมนตรี (นายพิชัย รัตตกุล) เป็นประธานอนุกรรมการ, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม เป็นรองประธานอนุกรรมการ อธิบดีกรมตำรวจ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ อธิบดีกรมการจัดหางาน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หลังจากการประกาศมติคณะรัฐมนตรีและมาตรการการแก้ไขแรงงานต่างด้าวแล้วรัฐบาลได้ให้นโยบายชัดเจนว่า แรงงานต่างชาติที่มีใบอนุญาตที่จะหมดอายุในเดือนมิถุนายน 2541 จะไม่ต่อใบอนุญาตให้อีก ส่วนที่เป็นแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาทำงานประมาณ 700,000 คน จะต้องไล่ออกนอกประเทศให้หมด²²

คณะกรรมการชุดนี้ ได้ประชุมเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2541 โดยมีนายพิชัย รัตตกุล รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน พร้อมด้วยนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี และเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการผลักดันแรงงานต่างด้าวกลับประเทศ นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า บริษัทและโรงงานไหนนำคนต่างด้าวมาทำงานจะให้เวลา 45 วัน ในการเปลี่ยนคนงาน โดยให้เอาคนงานไทยเข้าทำงาน ถ้าทำไม่ได้ให้แจ้งกระทรวงทราบ จะจัดส่งแรงงานไปให้และว่าถ้าใน 45 วันไปแล้ว สถานประกอบการที่มีคน

²² มติชน 20 มกราคม 2541 หน้า 28.

ต่างดาวทำงานอยู่จะถูกดำเนินการตามกฎหมายอย่างเด็ดขาด แผนปฏิบัติการนี้จะนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการบรรเทาปัญหาการว่างงานแห่งชาติ ซึ่งมีนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ในวันที่ 19 มกราคม 2541 ประกอบด้วย 2 ประการใหญ่ คือ รัฐบาลจะต้องหาทางลดแรงงานต่างดาว จำนวน 3 แสน คน ภายในเวลา 6 เดือน ให้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเตรียมพร้อมส่งแรงงานเข้าไปทดแทน นอกจากนี้ทางพลเอกเชษฐา ฐานะจาโร ผู้บังคับการทหารบก กล่าวถึงกรณีสภาพความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เสนอให้ผลักดันแรงงานต่างดาวด้วยว่ากองทัพบกพร้อมให้ความร่วมมือกระทรวงมหาดไทย ตอนนี้แรงงานผิดกฎหมายในไทยสร้างปัญหามากกองทัพบกจะช่วยสกัดตามแนวชายแดนให้มากที่สุด แต่จะไม่ทำรุนแรงเพราะจะถูกต่อว่าขาดมนุษยธรรม ส่วนแรงงานถูกกฎหมาย ประมาณ 3 แสน คน ต้องปล่อยไว้ก่อนจะผลักดันแรงงานที่ไม่ถูกต้องออกไปก่อน ปัญหาที่เกิดขึ้นเพราะนายจ้างต้องการแรงงานค่าแรงถูก แต่หาไม่รู้ว่าจะเกิดปัญหาเป็นอันตรายต่อส่วนรวม ต่อความมั่นคงของประเทศในระยะยาวและนายจ้างเองก็ถูกฆ่ามาแล้ว²³

เป้าหมายและมาตรการของรัฐบาลในชุดปัจจุบันได้ประกาศออกมาอย่างชัดเจนในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างดาว เพื่อบรรเทาและแก้ไขปัญหาการว่างงานของคนไทย แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการตามเป้าหมายได้ เนื่องจากมีเสียงสะท้อนกลับจากผู้ประกอบการ ในภาคอุตสาหกรรม เช่น เจ้าของโรงสี กิจการประมง กิจการโรงน้ำแข็ง ตลอดจนหอการค้า สมาคมอุตสาหกรรม ได้ออกมาคัดค้านมาตรการดังกล่าว เนื่องจากไม่สามารถหาแรงงานไทยทดแทนได้ และอ้างว่าแรงงานไทยไม่ยินยอมทำงานหนัก ไม่มีความอดทนในการทำงานแต่สาเหตุที่แท้จริงก็เพราะสามารถจ้างแรงงานต่างดาวในอัตราค่าจ้างที่ถูกเป็นการลดต้นทุน การที่ไม่สามารถจ้างแรงงานไทยได้อยู่ที่เงื่อนไข อัตราค่าจ้างและการจัดสวัสดิการต่างๆ ตามระเบียบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งถ้าหากจัดหาทั้งสองอย่างนี้ได้ก็จะมีแรงงานไทยเข้าทำงานทดแทนได้ ดังเช่น สมาคมโรงสี ได้ขอผ่อนผันใช้แรงงานต่างดาว และขอให้กระทรวงออกกฎกระทรวงกำหนดน้ำหนักข้าวสารจากกระสอบละ 100 กิโลกรัม เหลือ 50 กิโลกรัม หากไม่มีแรงงานไทยทำงานในโรงสีจะขอเวลา 1 ปี ในการปรับปรุงเทคโนโลยีในโรงสีให้แล้วเสร็จภายใน 3 ปี เมื่อสามารถปรับปรุงเทคโนโลยีแล้วจะไม่ต้องจ้างแรงงานต่างชาติ แต่ในปีนี้ยังจำเป็นต้องใช้แรงงาน

²³ บทสัมภาษณ์นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รมต.กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, มติชน

ต่างชาติในการเก็บเกี่ยวข้าว ถ้าไล่ออกไปหมดจะหาคนเกี่ยวข้าวไม่ได้ราคาข้าวอาจส่งผลถึงราคาข้าวนาปรังได้²⁴

นอกจากนี้ นายนิพนธ์ วงศ์ตระหง่าน นายกสมาคมโรงสีข้าว ยังให้ข้อมูลว่า จากการประเมินความต้องการแรงงานของสมาชิกโรงสีข้าว ยังเห็นว่ามีความต้องการใช้แรงงานต่างด้าว แต่เนื่องจากที่ผ่านมาโรงสีข้าวไม่ยอมแจ้งข้อมูลที่แท้จริงให้กับรัฐบาลเพราะกลัวความผิดโดยแจ้งว่ามีเพียง 4,000 คน ทั้งที่ความจริงมี 20,000 คน²⁵

จากการยื่นข้อเสนองานของสมาคมโรงสีข้าวทำให้รัฐบาลต้องยอมผ่อนปรนและหารือร่วมกันได้ข้อสรุปว่าจะอนุโลมจะไม่จับกุมแรงงานต่างด้าวจนถึงเดือนมิถุนายน 2541 ในกิจการโรงสีข้าว กิจการที่ขาดแคลนแรงงานไทยหรือหากคนงานไทยเข้าทำงานแทนไม่ได้ให้แจ้งความต้องการภายในวันที่ 10 มิถุนายน 2541 โดยกำหนดความต้องการแรงงานอัตราค่าจ้างและสวัสดิการต่างๆ มาเพื่อนำข้อมูลเข้ามาพิจารณาจัดหาตำแหน่งให้ตรงกับความต้องการของนายจ้างและลูกจ้าง²⁶

ต่อมาในวันที่ 3 กรกฎาคม 2541 นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้ประกาศว่าจะไม่ยอมผ่อนผันให้โรงสีจ้างแรงงานต่างด้าว พร้อมขีดเส้นตายให้โรงสีข้าวทุกแห่งเลิกจ้างคนต่างด้าวภายในวันที่ 10 กรกฎาคม 2541 สมาคมโรงสีข้าวไทยจึงตอบโต้ด้วยการปิดโรงสีทั่วประเทศ 1,200 แห่ง เพื่อกดดันรัฐบาลและคณะอนุกรรมการแก้ไขแรงงานต่างด้าว จนทำให้เลื่อนการพิจารณาคำร้องขอผ่อนผันให้โรงสีใช้แรงงานต่างด้าวจากที่ประชุมในวันที่ 15 กรกฎาคม 2541 มาเป็นวันที่ 10 กรกฎาคม 2541 ทั้งนี้เพราะทั้ง 2 ฝ่าย ต่างมีเหตุผลของตัวเอง ฝ่ายรัฐบาลต้องการใช้กฎหมายคนเข้าเมืองอย่างเข้มงวด ต้องการดูแลความมั่นคง ต้องการสร้างงานให้คนไทยที่กำลังตกงานอยู่กว่า 2 ล้านคน ส่วนเจ้าของกิจการโรงสีก็อ้างว่าแรงงานไทยไม่ได้ เปิดรับสมัครแล้วไม่มีคนมาสมัครงาน แรงงานไทยไม่สู้งานหนักซึ่งต้องแบกข้าวสารซึ่งมีน้ำหนัก 100 กิโลกรัม จนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมต้องออกกฎกระทรวงปรับการบรรจุข้าวสารเป็นกระสอบละ 50 กิโลกรัม นโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันในเรื่องแรงงานต่างด้าวจึงสรุปได้ว่า

1. จะไม่สนับสนุนให้มีการใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย หากผ่อนผันหรือยอมขยายประเภทกิจการเพิ่มเติมจะทำให้นโยบายไม่มีผลในทางปฏิบัติตลอดจนไม่สามารถตอบสนองนโยบายแก้ไขปัญหาการว่างงาน

²⁴ มติชน 26 พฤษภาคม 2541 หน้า 8.

²⁵ มติชน 26 พฤษภาคม 2541 หน้า 20.

²⁶ มติชน 3 มิถุนายน 2541 หน้า 15.

2. สภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบัน ไม่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้มีการใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายทำงานได้ เพราะส่งผลต่อความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ เช่น ทำให้เงินไหลออกนอกประเทศ ปัญหาชนกลุ่มน้อย ปัญหาอาชญากรรม แนวทางแก้ไข นายจ้างต้องปรับปรุงเรื่องค่าจ้างแรงงานที่เหมาะสมและยอมรับได้มีสวัสดิการตามกฎหมาย ตลอดจนวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพแรงงานไทย

ในขณะนี้นับตั้งแต่เดือนมกราคม - พฤษภาคม 2541 มีการส่งแรงงานต่างชาติดลับทั้งสิ้น 216,671 คน เป็นแรงงานพม่า 181,622 คน²⁷ แต่ยอดตัวเลขนี้ไม่มีการรายงานว่ามีเมื่อส่งออกไปแล้วมีการกลับเข้ามาใหม่อีกเท่าไร เป็นไปในลักษณะว่าส่งออกไปช่องทางหนึ่งแต่กลับเข้ามาอีกช่องทางหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากมาตรการของแต่ละหน่วยงานผู้ปฏิบัติไม่ได้ประสานงานกัน ฉะนั้น ข้อเท็จจริงเหล่านี้แสดงว่ารัฐบาลได้มีนโยบายอย่างจริงจังในการแก้ไขแรงงานต่างด้าวผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแต่ทางฝ่ายภาคเอกชนก็พยายามขอผ่อนผันการใช้แรงงานเหล่านี้ ทั้งนี้เหตุผลสำคัญ คือ ค่าจ้างแรงงานถูก ต่างฝ่ายต่างมีเหตุผล คงหาข้อยุติได้ยาก และจะยังคงมีการลักลอบจ้างแรงงานผิดกฎหมายที่ลักลอบเข้าเมืองอยู่ แม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายที่ชัดเจนในการผลักดันให้ออกไป อย่างไรก็ตามท้ายที่สุดคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวได้มีมติให้ไม่ต้องผลักดันแรงงานต่างด้าวในกิจการ 5 ประเภท เป็นเวลา 1 ปี ได้แก่

1. ทำสวนยางพารา ใน 12 จังหวัด รวม 38,210 คน ได้แก่ ตราด สระแก้ว ประจวบคีรีขันธ์ นครพนม กระบี่ ชุมพร พังงา ภูเก็ต ระนอง สุราษฎร์ธานี สตูล และสงขลา
2. ทำอ้อย ใน 5 จังหวัด จำนวน 22,725 คน ได้แก่ อุทัยธานี สระแก้ว กาญจนบุรี ราชบุรี และกำแพงเพชร
3. ขนส่งสินค้าทางน้ำ 1 จังหวัด จำนวน 20,000 คน ได้แก่ กรุงเทพฯ
4. โรงสีข้าว 33 จังหวัด จำนวน 11,062 คน ได้แก่ กรุงเทพฯ ชัยนาท นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี ลพบุรี สิงห์บุรี สมุทรสาคร สมุทรปราการ สระบุรี อุทัยธานี ฉะเชิงเทรา ตราด กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ นครสวรรค์ นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี พะเยา พิษณุโลก พิจิตร เพชรบูรณ์ สุโขทัย นครพนม นครราชสีมา สุรินทร์ สตูล สงขลา
5. เลี้ยงหมู 11 จังหวัด จำนวน 51,600 คน ได้แก่ นครปฐม อุทัยธานี ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี พิจิตร ลำพูน ขอนแก่น และนครราชสีมา²⁸

²⁷ มติชน 4 กรกฎาคม 2541 หน้า 4.

²⁸ มติชนสุดสัปดาห์ 21 กรกฎาคม 2541 ฉบับที่ 935 หน้า 7.

4.4 สถานการณ์ผู้ลักลอบเข้าเมืองในอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน มีช่องทางที่สามารถเดินทางติดต่อกับพม่าได้หลายช่องทาง ผู้ลักลอบเข้าเมืองสัญชาติพม่าสามารถเดินทางเข้าออกได้ตามช่องทางต่างๆ ดังนี้

4.4.1 จุดผ่อนปรนช่องทางบ้านห้วยผึ้ง หมู่ 4 ตำบลห้วยผา อำเภอเมือง ทางฝั่งพม่าจะเป็นบ้านนามน บ้านหัวเมือง (เขตอิทธิพลที่พักของขุนสาโนอดีต) จังหวัดได้ประกาศเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าขาย เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2539 เป็นต้นมา ช่วงเวลาเปิดระหว่าง 06.00-18.00 น. ของทุกวัน ผู้เข้าออกต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องทางศุลกากร ช่องทางนี้มีรถโดยสารวิ่งระหว่างบ้านห้วยผึ้งถึงตลาดเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนทุกวัน มีด่านของตรวจคนเข้าเมืองแม่ฮ่องสอน ทหารพยานและตำรวจภูธร ตั้งด่านกันตามเส้นทางราชรัฐไทย-พม่า สามารถเดินทางไปมาหาสู่เพื่อทำการค้าขายกันได้ โดยประเทศไทยอนุญาตให้ราษฎรพม่าสามารถเดินทางเข้ามาซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค ได้ถึงบ้านห้วยผึ้ง ตำบลห้วยผา ซึ่งเป็นจุดค้าขายของประเทศไทย ส่วนราษฎรไทยสามารถเดินทางผ่านเข้าไปค้าขายได้ถึงบ้านหัวเมือง รัฐฉาน เขตอิทธิพลเก่าของขุนสา หากไม่มีเหตุการณ์ใดๆ เข้ามาแทรกซ้อนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองดำเนินไปโดยราบรื่น จะทำให้ราษฎรทั้งสองฝ่ายเดินทางไปมาหาสู่กันสะดวกยิ่งขึ้น ดังนั้นอาจทำให้การลักลอบเข้าเมืองของคนสัญชาติพม่าทำได้สะดวกขึ้น นอกจากนี้ที่เคยเดินทางเข้ามาแล้ว ยังอาจสามารถอาศัยพาหนะรถยนต์ รถโดยสาร ซึ่งเดินทางไปค้าขายเครื่องอุปโภคบริโภคที่อาจรับจ้างขนคนสัญชาติพม่าเหล่านั้นเข้ามาในอำเภอเมืองได้

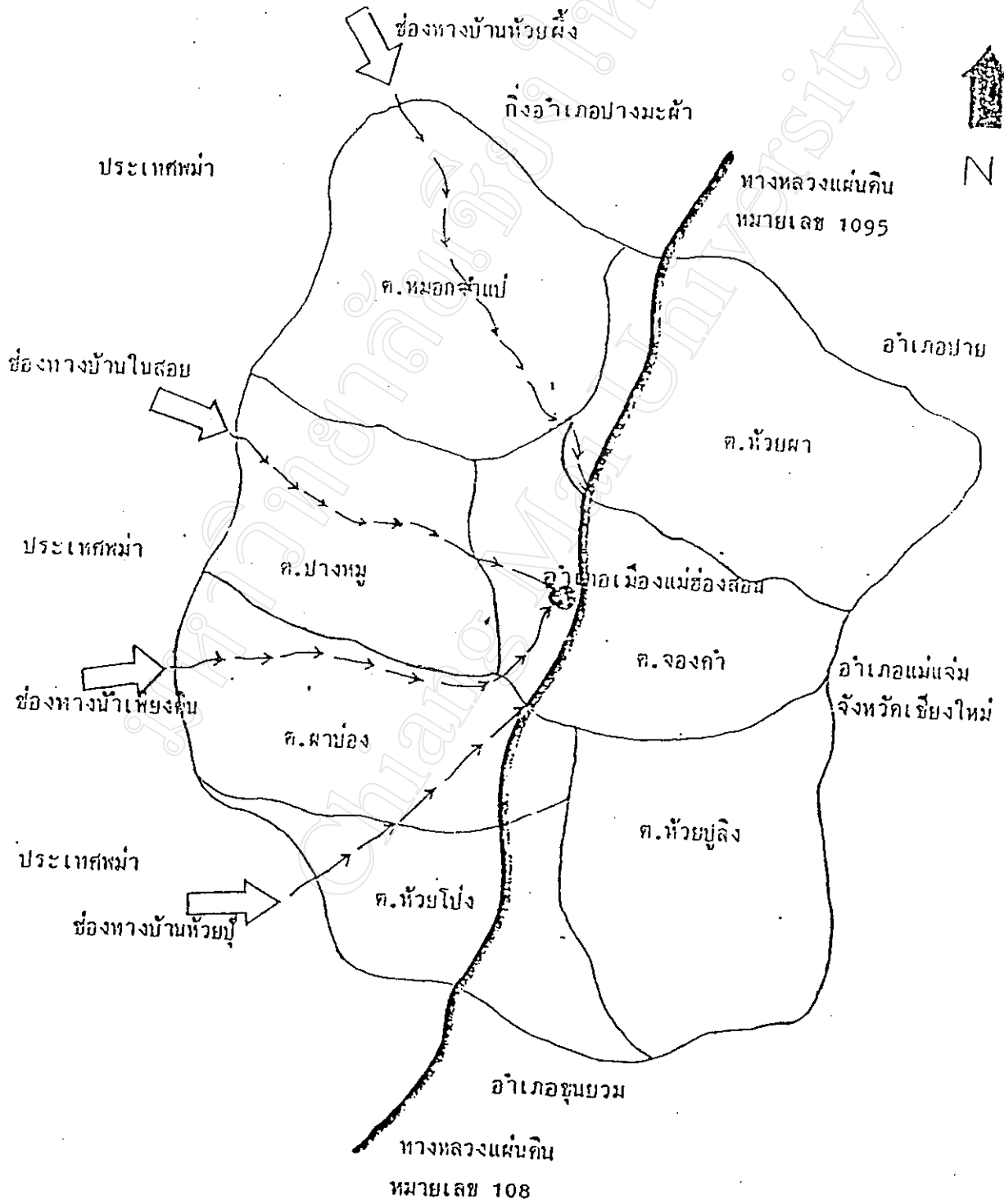
4.4.2 ช่องทางบ้านในสอย ตำบลปางหมู เป็นช่องทางที่เข้าออกสะดวกอีกช่องทางหนึ่ง รองลงมาจากช่องทางบ้านห้วยผึ้ง มีราษฎรชาวพม่าและไทยใหญ่เข้าออกตลอดเวลา แต่ช่องทางนี้มีเจ้าหน้าที่ของไทยประจำอยู่ตามแนวชายแดน เนื่องจากมีผู้หลบหนีจากการสู้รบและนักศึกษาพม่าหลบหนีจากการสู้รบและนักศึกษาพม่าหลบหนีเข้ามาพักอาศัยอยู่จำนวนมาก

4.4.3 ช่องทางบ้านน้ำเพียงดิน ตำบลผาบ่อง ใช้วิธีเดินเท้ากับทางเรือตามแม่น้ำปาย มีราษฎรชาวพม่าเข้าออกตามสมควร

4.4.4 ช่องทางบ้านห้วยปี่ ตำบลห้วยโป่ง ใช้วิธีเดินเท้าและอาศัยรถยนต์ลากไม้เดินทางเข้าออกเป็นครั้งคราว แต่ใช้วิธีเดินเท้ามากกว่าทางรถยนต์

4.4.5 แผนที่สังเขปแสดงบริเวณช่องทางตามแนวชายแดนไทย-พม่า ด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แสดงเส้นทางคมนาคมที่สามารถเดินทางเข้า-ออก ได้สะดวก
แผนที่อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

4.4.6 การดำเนินการต่อผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2540 - 2541

ในห้วงปี 2538-2539 ที่ผ่านมา กองทัพพม่าได้เร่งดำเนินการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งมาตรการทางการเมืองภายในประเทศและระหว่างประเทศ ตลอดจนมาตรการการปฏิบัติทางทหาร โดยตรงต่อชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้าน

ปี 2540 กล่าวได้ว่า ทหารรัฐบาลพม่า สามารถควบคุมพื้นที่ชายแดนในเขตพม่าด้านตรงข้ามจังหวัดแม่ฮ่องสอนไว้ได้แทบทั้งหมด โดยเฉพาะพื้นที่มั่นสำคัญของชนกลุ่มน้อย (ถึงแม้ว่าจะยังมีชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มไม่ยอมยุติการต่อสู้)

จากการที่ทหารรัฐบาลพม่าดำเนินการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน โดยใช้มาตรการทางทหารอย่างเด็ดขาด ต่อชนกลุ่มน้อย โดยสามารถยึดฐานที่มั่นสำคัญสองแห่งสุดท้ายของกะเหรี่ยงเคเอ็นยู ที่ค่ายคอมมูร่า และมาเนอปลอ ไว้ได้ในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ 2538 และยึดได้ฐานที่มั่นสำคัญของกะเหรี่ยงคะยา KNPP ที่ฐานคอยทะเลเคอ และฐาน 99 และกองทัพเมืองไต ที่ MTA บก.หัวเมือง ในปี 2539 มาตามลำดับ ทำให้มีผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบหลังไหลเข้ามาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จนถึงขณะนี้ (31 ธันวาคม 2540) จำนวน 33,115 คน จังหวัดได้ดำเนินการจัดการควบคุมดูแลผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบไว้ ดังนี้

1) กำหนดพื้นที่พักพิงชั่วคราว เพื่อรองรับผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบไว้ 11 แห่ง คือ

อำเภอเมือง 3 แห่ง คือ

- บ้านปางควาย/ปางแตรคเตอร์ ตำบลปางหมู จำนวน 9,693 คน
- บ้านใหม่ในสอย ตำบลปางหมู จำนวน 1,880 คน
- บ้านน้ำริน ตำบลปางหมู จำนวน 154 คน

อำเภอขุนยวม

- บ้านแม่สุริน ตำบลแม่สุริน จำนวน 1,906 คน

อำเภอแม่สะเรียง

- บ้านแม่เยท่า (สบแม่เหลอ, สบแม่แวง) บ้านโพซอ ต.เสาดิน จำนวน 1,834 คน
- บ้านแม่สะเกิบ - บ้านกองแป ต.แม่คง จำนวน 2,449 คน
- บ้านห้วยโกปีะ (อุมปีะ) บ้านกองแป ต.แม่คง จำนวน 2,702 คน
- บ้านอุตาทา (แม่กะติ-บ้านกองแป) ต.แม่คง จำนวน 3,506 คน
- บ้านศาลา ต.แม่ยวม จำนวน 2,708 คน
- บ้านแม่กองคา ต.แม่ยวม จำนวน 3,276 คน

อำเภอสบเมย

- บ้านแม่ลามาทหลวง ต.สบเมย จำนวน 4,885 คน

2) จัดตั้งสำนักงานศูนย์ควบคุมผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบ

ตามมติสภาความมั่นคงแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2538 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2538 จำนวน 1 แห่ง ขึ้นที่พื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่ลามาทหลวง อ.สบเมย ซึ่งสามารถดำเนินงานสำนักงานศูนย์ควบคุมผู้ลี้ภัยจากการสู้รบ ได้ในลักษณะประจำ ส่วนพื้นที่พักพิงฯ อื่นอีก 10 พื้นที่ อำเภอท้องที่ร่วมกับ ร้อย อต.จ.มส.ที่ 1 และ ร้อย บก./บร.จว.มส. ประกอบกำลังเข้าดำเนินการควบคุม

จากสภาพการบริหารงานที่มีจะเห็นได้ว่ายังไม่สามารถดำเนินการควบคุมผู้ลี้ภัยจากการสู้รบให้ครอบคลุมทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพได้เนื่องจาก

จำนวนผู้หลบหนีภัยจากการสู้รมีจำนวนมากและกระจายอยู่หลายแห่ง เมื่อเทียบกับอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบที่มีอยู่ และการจัดทำทะเบียนประวัติยังคงดำเนินการได้เพียงบางส่วน ตลอดจนมีการเข้า-ออก พื้นที่พักพิงฯ ได้อย่างเสรี ทำให้การคัดแยกกองกำลังออกจากผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบและการควบคุมกระทำได้ยาก อันจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบขององค์กรเอกชนเป็นไปอย่างค่อนข้างอิสระ ไม่มีมาตรการในการควบคุมและแจกจ่ายเครื่องอุปโภค-บริโภคที่นำมาช่วยเหลือ ทำให้ไม่สามารถควบคุมและทราบข้อมูลที่แท้จริง ซึ่งสิ่งของที่นำมาช่วยเหลือบางส่วนอาจถูกนำไปเป็นเสบียงของกองกำลังชนกลุ่มน้อยเกิดความหวาดระแวงกับประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบไม่ได้มีความสำนึกในความเมตตาากรุณาของประเทศไทย ที่ให้ที่พักพิงชั่วคราว องค์กรเอกชนต่างประเทศจึงฉกฉวยโอกาสสร้างคะแนนนิยมให้แก่องค์กรหรือต่างประเทศที่ช่วยเหลือเพียงเครื่องอุปโภคหรือบริโภคบางอย่าง

ดังนั้น จังหวัดโดยศูนย์สั่งการชายแดนไทย-พม่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงเห็นควรต้องจัดการบริหารงานควบคุมและรักษาความปลอดภัยในพื้นที่พักพิงชั่วคราว โดยดำเนินการปรับลดพื้นที่พักพิงฯ ลงให้เหลือเพียง 4 พื้นที่ ที่เหมาะสม และจัดองค์กรการบริหารงานควบคุมให้มีลักษณะประจำและเข้มงวดกวดขันในการปฏิบัติตามภารกิจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น